

Collegebesluit

Collegevergadering: 7 november 2023

Zaaknummer : 1216291
Team : Welzijnszaken Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. Meerhoff
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Werken aan draagvlak: het betrekken van inwoners bij de opvang van asielzoekers

Kernboodschap

In de behandeling van het raadsvoorstel tot aankoop van de Heemstedse Dreef nr. 156 heeft de raad, middels de ingediende Motie Draagvlak, het college opgeroepen draagvlak als kader mee te nemen bij nieuwe locaties. Het college heeft naar aanleiding hiervan een integrale werkwijze opgesteld om inwoners over het vraagstuk van asielopvang in de gemeente Heemstede te informeren, enerzijds in algemene zin en specifiek voor nieuwe locaties die in beeld zijn. Met als doel te blijven werken aan draagvlak, bij besluitvorming, maar ook gedurende de looptijd van de opvang.

Besluit B&W

1. In te stemmen met de voorgestelde werkwijze om inwoners te betrekken bij de opvang van asielzoekers en te werken aan draagvlak voor asielopvang in Heemstede;
2. Met de voorgestelde werkwijze invulling te geven aan de Motie Draagvlak d.d. 13 juli 2023;
3. Het besluit voor te leggen aan de commissie Samenleving om over de uitvoering van de motie haar zienswijze kenbaar te maken en de motie hierbij af te doen (B-stuk).

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

Dit besluit wordt genomen op grond van:

- Concept Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (spreidingswet)
- Raadsbesluit Regionaal conceptplan opvang asielzoekers Kennemerland d.d. 8 juni 2023
- Raadsbesluit Toevoegen locatie Heemstedse Dreef ten behoeve van alleenstaande minderjarige vluchtelingen d.d. 13 juli 2023
- Motie draagvlak d.d. 13 juli 2023
- Motie Criteria Huisvesting d.d. 26 januari 2023
- Uitvoeringsprogramma college Heemstede 2022-2026

- Participatiebeleid Heemstede (mei 2020)*
- Proceskader voor complexe opgaven waarover college en/of raad besluit (december 2020)*

* Op 30 november 2023 wordt een nieuw participatiebeleid “*Versterken lokale democratie*” ter vaststelling aangeboden aan de raad.

Bevoegdheid

Het vaststellen van de werkwijze draagvlak is een bevoegdheid van het college op grond van Gemeentewet Hoofdstuk X (artikel 160-169).

Bestuurlijke achtergrond

In het voorjaar van 2022 liep de asielketen vast door de grote instroom van asielzoekers. Het rijk heeft aan alle regio's gevraagd crisis- en noodopvang voor asielzoekers te realiseren. In het bijzonder heeft het rijk gevraagd om huisvesting te realiseren voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv). Op 8 juni 2023 heeft de raad ingestemd met het *Regionaal conceptplan opvang asielzoekers Kennemerland* met de opgave voor Heemstede om 108 plekken te creëren. Met dit plan werken de gemeenten in Kennemerland samen aan de huisvesting van asielzoekers en amv'ers.

Inmiddels heeft de raad op 13 juli 2023 besloten tot de aankoop van het pand Heemsteedse Dreef 156 en ingestemd om deze locatie toe te voegen aan het Regioplan. Het gaat om een kleinschalige locatie waar 16-20 alleenstaande minderjarige vluchtelingen zullen worden opgevangen. De opgave voor Heemstede is daarmee nog niet vervuld. Onderdeel van het Regioplan is dat de gemeente op zoek gaat naar nieuwe locaties. De uitgangspunten voor deze zoektocht zijn tezamen met het Regioplan door de raad op 8 juni 2023 vastgesteld.

De gemeente Heemstede staat voor een maatschappelijke taak die impact heeft op de woon- en leefomgeving van inwoners. We dragen als gemeente graag bij aan het zorgen voor een veilige en menselijke opvang. In het uitvoeringsprogramma van het college 2022-2026 is aangegeven dat we vluchtelingen en statushouders willen verwelkomen en goed willen begeleiden. We kijken daarbij gemeentebreed naar locaties waar we de verschillende doelgroepen kunnen huisvesten. In onze zoektocht houden we rekening met de spreiding over Heemstede en hebben we oog voor belangen van inwoners.

Op 13 juli 2023 heeft de raad, middels de Motie Draagvlak, het college opgeroepen bij een volgend pand voor asielopvang het draagvlak bij omwonenden als kader mee te nemen. Om uitvoering te geven aan de Motie Draagvlak stelt het college de voorliggende werkwijze voor. Met deze werkwijze wordt tevens invulling gegeven aan het eerste punt van de Motie Criteria Huisvesting d.d. 26 januari 2023. Hierin wordt het college opgeroepen om de huisvestingcriteria toe te passen met bewuste en gedegen aandacht voor de zorgen en het draagvlak onder inwoners.

Motivering

Werken aan draagvlak

Bij de zoektocht naar een locatie voor asielopvang wordt er in een ideale situatie gewerkt vanuit draagvlak. Maar draagvlak is geen vaststaand iets. Het is een proces waar je aan moet werken. En draagvlak is het sterkst als het op eigen ervaringen is gebaseerd. Heldere en tastbare communicatie kan hierbij helpen. Met de voorliggende werkwijze wil de gemeente, onder andere door de inzet van communicatie, werken aan het draagvlak voor asielopvang in Heemstede. Daarbij is het niet het doel om mensen te overtuigen, maar om het onderwerp in een lokaal perspectief te zetten. Door het onderwerp asiel meer te verbinden met Heemstede, komt een nieuwe locatie om de hoek toch iets minder onverwacht en hebben omwonenden vooraf al meer beeld van wat dit voor ze betekent.

Kern van de werkwijze

Wat gaan we doen?

Nog niet zo lang geleden leek asielopvang een onderwerp van ver weg, niet iets van Heemstede. Met de komst van asielopvang aan de Heemstedse Dreef en de zoektocht naar nieuwe locaties, komt het ineens dichtbij. En zelfs heel dichtbij voor de omwonenden van een nieuwe locatie. Tegelijkertijd zien we bij andere opvanglocaties in Heemstede en in andere gemeenten dat, wanneer een locatie er eenmaal is, omwonenden persoonlijke ervaringen opbouwen die vaak positief zijn.

Om alle inwoners mee te nemen in het onderwerp 'opvang' en ze voor te bereiden op wat er mogelijk kan komen, streven we in onze werkwijze naar het volgende:

1. Inwoners komen dichterbij het onderwerp 'opvang'
2. Inwoners begrijpen welke invloed ze wel en niet hebben
3. Inwoners vertrouwen de gemeente in de wijze waarop ze haar werk doet

Door activiteiten en communicatie in te zetten op deze drie punten krijgen inwoners meer kennis over het onderwerp 'opvang', meer inzicht in de rol van de gemeente en meer grip op wat zij zelf kunnen doen.

Hoe gaan we dat doen?

Er zijn drie mogelijke situaties waarin inwoners zich kunnen bevinden. Deze drie situaties kunnen tegelijk plaatsvinden en op verschillende plekken. En elke van de drie situaties kan van toepassing zijn of worden voor elke inwoner. Op deze drie situaties is elk een eigen aanpak van toepassing. De drie situaties inclusief bijbehorende aanpak worden hieronder verder toegelicht.

1. *Er is geen nieuws over opvang in de buurt: er is geen concrete aanleiding*
We maken een jaarkalender met daarin activiteiten en communicatie-uitingen die gaan over wat opvang is, welke rol de gemeente daarin vervult en welke rol inwoners daarbij hebben. De maandelijkse inzet geeft kennis en inzicht, brengt de inwoners van Heemstede in contact met bijvoorbeeld statushouders en asielzoekers en verbindt het onderwerp aan Heemstede.
2. *Er komt een opvanglocatie in de buurt: opvang komt voor omwonenden plotseling dichtbij*
Vanaf het moment dat er een opvanglocatie in de buurt komt, geldt dat er communicatie komt richting omwonenden. Vanaf dit moment moet de communicatie met de omwonenden van hoge kwaliteit zijn. Dat betekent zo snel mogelijk en frequent met de omwonenden in

contact zijn. En dat moet op een adequate wijze gebeuren. Namelijk: het proces helder overbrengen, transparant zijn over de besluitvorming, duidelijk maken hoe mensen kunnen inspreken en participeren, informeren én reageren, de zorgen van omwonenden begrijpen en erkennen.

3. *Er is al enige tijd een opvanglocatie in de buurt: omwonenden hebben eigen ervaringen opgebouwd*

Als er in de buurt al enige tijd een opvanglocatie is, dan hebben de omwonenden ondertussen eigen ervaringen met de opvang en haar bewoners opgebouwd. In deze fase is het belangrijk dat de gemeente er (mede) voor zorgt dat directe omwonenden goed contact onderhouden met de opvanglocatie. Dit verloopt onder andere via omwonendenoverleggen. We halen ook de ervaringen van omwonenden en bewoners van de opvanglocatie op, om te delen met de rest van Heemstede. Zij bevinden zich vooral in 'situatie 1'.

Conclusie

Met de uitvoering van de beschreven werkwijze zet de gemeente Heemstede structureel in op het bouwen van draagvlak voor het opvangen van mensen in nood, zoals asielzoekers. Door het onderwerp asiel meer te verbinden met Heemstede, komt een nieuwe locatie om de hoek minder onverwacht. En hebben omwonenden vooraf al meer beeld van wat dit voor ze betekent.

Het is niet het doel van deze werkwijze om mensen met de inzet van communicatie te overtuigen. Sommige inwoners zullen kritisch zijn en blijven. Met heldere, betrouwbare communicatie over wat ze mogen verwachten en hoe ze invloed hebben op het proces, kan iedereen – ondanks eventuele bezwaren – toch bouwen en vertrouwen op hun eigen gemeente.

Motie Draagvlak

In de behandeling van het raadsvoorstel tot aankoop van de Heemstedse Dreef nr. 156 heeft de raad, middels de ingediende Motie Draagvlak, het college opgeroepen draagvlak als kader mee te nemen bij nieuwe locaties. Met deze integrale werkwijze worden inwoners over het vraagstuk van asielopvang in de gemeente Heemstede geïnformeerd. Enerzijds in algemene zin en anderzijds specifiek voor nieuwe locaties die in beeld zijn. Het doel hiervan is om te blijven werken aan draagvlak, bij besluitvorming, maar ook gedurende de looptijd van de opvang.

Financiën

De uitvoering van dit plan levert geen extra kosten op. De kosten die gemaakt worden om dit plan uit te voeren zijn meerjarig gedekt in de begroting.

Samenwerking en communicatie

De voorgestelde werkwijze wordt concreet gemaakt en uitgevoerd aan de hand van een Jaarkalender. Iedere maand wordt er iets gepubliceerd of een activiteit georganiseerd. Bij het opstellen van de Jaarkalender wordt samengewerkt met lokale organisaties, partners, inwoners en vluchtelingen. Het streven is zoveel mogelijk te werken vanuit lokale initiatieven, waarbij eerder georganiseerde activiteiten tot nieuwe ideeën inspireren. Bij de totstandkoming en uitvoering van de

Jaarkalender worden er verschillende, passende communicatiemiddelen ingezet. De voorgestelde werkwijze is in overeenstemming met het participatiebeleid.

Planning/uitvoering

- 7 november *College B&W*: het college neemt een besluit over de voorgestelde werkwijze en hiermee uitvoering te geven aan de Motie Draagvlak;
- 4 december *Commissie Samenleving*: het besluit wordt voorgelegd aan de commissie Samenleving om over de uitvoering van de motie haar zienswijze kenbaar te maken en de motie hierbij af te doen;
- 12 december *College B&W*: het college besluit over het vaststellen van de werkwijze;
- September 2023 start *uitvoering Jaarkalender*: uitvoering van maandelijkse activiteiten en publicaties (Jaarkalender) is doorlopend en is operationeel vanaf september 2023.

In onderstaande tabel wordt de planning nogmaals overzichtelijk weergegeven:

Fase & Besluitvorming	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	april	mei	jun	jul	aug
Op 7 november besluit het college over voorliggend voorstel												
Op 4 december wordt het besluit aan de commissie Samenleving voorgelegd												
Op 12 december besluit het college over het vaststellen van de werkwijze												
Uitvoering maandelijkse activiteiten en/of publicaties in het teken van opvang												

Bijlage(n)

1. Werkwijze 'Werken aan draagvlak: hoe betrekken we inwoners bij de opvang van asielzoekers in Heemstede?'